

Projekt

z dnia 19 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SIANOWIE**

z dnia 30 grudnia 2024 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2024., poz. 1465), art. 4¹ ust.1 i 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U z 2023 r. poz. 2151) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz., 1939).

§ 1. 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Sianów stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

2. Programy określone w ust. 1 stanowią część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2023-2030.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia , z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2025 roku.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Sianowie
z dnia 30 grudnia 2024 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii **na rok 2025**

Gmina i Miasto Sianów

SPIS TREŚCI

STR.

Rozdział I	Wstęp	3
Rozdział II	Problem używania środków psychoaktywnych na terenie G i M Sianów	3
Rozdział III	Główny cel programu	8
Rozdział IV	Zadania programu i sposoby ich realizacji	9
Rozdział V	Adresaci i realizatorzy programu	10
Rozdział VI	Źródła i zasady finansowania programu	11
Rozdział VII	Zasady wynagradzania członków GKRPA w Sianowie	11

ROZDZIAŁ I

WSTĘP

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek corocznego opracowania i uchwalenia gminnego programu w zakresie profilaktyki uzależnień.

Przygotowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2025 r., określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ)¹, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie.

Opiera się na współdziałaniu wielu podmiotów m.in. administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, zakładów leczniczych, organizacji pozarządowych. Wśród pięciu celów operacyjnych wyszczególniono również profilaktykę uzależnień (cel operacyjny), w tym zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom; uzależnienie od tytoniu nikotyny, alkoholu, narkotyków.

W Programie uwzględnione zostały również rekomendacje i priorytety dot. realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

ROZDZIAŁ II

Problem używania środków psychoaktywnych na terenie gminy i miasta Sianów

Diagnoza Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów

Gwałtowne przemiany technologiczne, oraz społeczno-kulturowe, jakie dokonały się w XX wieku doprowadziły do przeobrażeń niemal w każdej dziedzinie życia społecznego przyczyniając się do powstania nowych problemów społecznych. Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Badanie to ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji.

Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają

zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Gminy i Miasta Sianów (*Diagnoza problemów społecznych opracowana przez Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji z siedzibą Rynek Główny 28, 38-010 Kraków w okresie czerwiec - październik 2021 r.*) ma na celu ukazanie skali problemów społecznych na terenie gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- 1) zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- 2) określenie skali oraz zakresu problemów uzależnień i problemu przemocy,
- 3) zidentyfikowanie skutków występujących problemów,
- 4) pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków,
- 5) zidentyfikowanie problemów uzależnień i problemu przemocy wśród różnych grup (dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców).

Problem alkoholowy

Diagnozowanym problemem społecznym w Gminie i Mieście Sianów, był problem alkoholowy, narkotykowy, nikotynowy oraz zjawiska przemocy. Czasy współczesne charakteryzuje niespotykana we wcześniejszych dziejach człowieka dynamika występująca we wszystkich obszarach działalności człowieka. W niniejszym podrozdziale przedstawiono kwestię spożywania alkoholu z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 4,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie lub pije kilka razy w tygodniu (7,00%). Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 32,00% osób, a 26,00% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 31,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie istnieje lecz w małym stopniu.

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (66,67%), wódkę (33,33%), wino (20,29%), nalewki (13,04%), czy też likiery (11,59%). Dodatkowo 50,72% ankietowanych wybrało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu jednorazowo. 33,33% respondentów przyznało, iż wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 10,14% osób. Jedynie po 2,90% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu bądź od 11 do 13 i więcej porcji. Badani mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej: bo lubią jego smak (60,87%), dla towarzystwa (49,28%) oraz dla lepszej zabawy (15,94%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,90%) mieszkańcy nie wymienili nic konkretnego. Można zauważyć, że dorośli mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (76,81%), u znajomych (60,87%), na świeżym powietrzu (11,59%) oraz w pubie, restauracji i kawiarni (8,70%).

Problem nikotynowy

Często nieodłącznym dodatkiem spożywania alkoholu jest palenie papierosów, dlatego też kolejną część ankiety miała na celu zbadanie zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy i Miasta Sianów. Mieszkańcy zostali zapytani jak często palą papierosy. 73,00% ankietowanych nigdy nie paliło, natomiast 21,00% pali codziennie. Dodatkowo 4,00% osób pali kilka razy w roku, a 2,00% kilka razy w miesiącu.

Mieszkańcy, którzy palą zostali zapytani o to, ile sztuk papierosów wypalają dziennie. Badani w większości wskazywali: od 6 do 15 sztuk (37,04%) oraz poniżej 5 sztuk (25,93%). 18,52%

osób odpowiedziała „trudno powiedzieć, nie palę codziennie”, a od 16 do 25 sztuk pali 14,81% osób. Dodatkowo 3,70% ankietowanych nie liczy wypalonych papierosów.

Problem narkotykowy

Wszystkie narkotyki powodują uzależnienie, którego objawem jest domaganie się organizmu ich zażycia. Na początku drogi, narkotyki zażywane są w celu spowodowania przyjemnych doznań, z czasem osoby uzależnione zrobią wszystko, by zażyć narkotyk w celu uniknięcia niemiłego, często bolesnego ich braku w organizmie (jest to zależność psychiczna). Dodatkowo, w miarę upływu czasu pojawia się zależność fizyczna charakteryzująca się złym samopoczuciem na skutek zażywania narkotyku, bez którego nie można już normalnie funkcjonować. Mówimy wówczas o głodzie narkotycznym objawiającym się silnym skurczem mięśni, bólem brzucha, często całego ciała. Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu, było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w Gminie i Mieście Sianów oraz sprawdzenie stanu wiedzy dorosłej społeczności dotyczącej powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 92,00% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali narkotyki: jednokrotnie (6,00%), kilka razy w roku i kilka razy w miesiącu (po 1,00%). Respondenci, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki czy dopalacze zapytano również z jakich powodów sięgali po te substancje. 62,50% ankietowanych mieszkańców Gminy i Miasta Sianów wskazało ciekawość. Następnie po 25,00%: dla towarzystwa oraz z braku konkretnego powodu. Dodatkowo po 12,50% osób zażywało substancje psychoaktywne pod wpływem znajomych, by złagodzić stres oraz dla lepszej zabawy.

Problem przemocy

Przemoc to kolejne zagadnienie poruszane w raporcie z diagnozy społecznej Gminy i Miasta Sianów. Niniejszy rozdział ma na celu, nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie, czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akty przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali m.in. na: bicie (92,00%), całowanie, dotykanie wbrew woli (83,00%) oraz kradzież pieniędzy lub innej własności (81,00%). 30,00% dorosłych mieszkańców przyznało, że zna osoby, które doświadczają przemocy w domu. Kolejne 64,00% osób ankietowanych nie zna osób, które doświadczają przemocy. Pozostałe 6,00% respondentów nie ma informacji na ten temat. Dane te również pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne w otoczeniu ankietowanych z Gminy i Miasta Sianów. Osoby doświadczające przemocy najczęściej zaznaczały, iż były ofiarami przemocy psychicznej (86,21%), fizycznej (48,28%) oraz przemocy ekonomicznej i zaniedbania po 6,90%.

Uzależnienia behawioralne

Definiowane są jako silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności – uzależnienia niesubstancjalne – inaczej behawioralne m.in. od internetu, patologiczny hazard, objadanie się, ortoreksja – nadmierna koncentracja na zdrowym jedzeniu, pracoholizm, uzależnienie od gier

komputerowych, siecioholizm-od użytkowania sieci internetowej, fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego. Najczęściej spotykane uzależnienia behawioralne u nastolatków dotyczą korzystania z internetu, od telefonu, grania w gry komputerowe i oglądania telewizji.

Problem uzależnień w gminie Sianów przybiera różne formy, a wśród nich wymienia się również zaburzenia nie związane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który w przyszłości może stanowić jeden z głównych problemów społecznych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry na pieniądze, w tym w formie online.

Hazard

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywne, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Z uwagi na brak danych lokalnych w tym zakresie należy przybliżyć wyniki badań ogólnopolskich, które wskazują i nakreślają skalę podejmowania zachowań hazardowych. Analizując wyniki badania¹ przeprowadzonego wśród respondentów powyżej 15 roku życia, zauważyć można, iż średnio co trzecia osoba w czasie ostatnich 12 miesięcy grała w gry na pieniądze (37%), a najpopularniejszymi formami gier są zakłady u „Totalizatora Sportowego” (27%), zdrapki (16%), konkursy SMS (6%) oraz automaty do gier (4%). Jak wskazują wyniki, problemem nałogowego grania zagrożonych jest około 1% Polaków po 15 roku życia, czyli ok. 27 tys. osób, a niemal 8% osób w tym wieku podejmuje się gier losowych codziennie lub kilka razy w tygodniu.

Problem nałogowego hazardu wzrasta proporcjonalnie do wieku respondentów objętych badaniem, gdyż z raportu z badań ESPAD z 2019 roku² wynika, że kiedykolwiek w życiu z hazardem spotkało się 18,2% uczniów w wieku 15-16 lat i 21,4% osób w wieku 17-18 lat. Problemowe granie i uprawianie hazardu dotyka z kolei 1,3% młodszych dzieci i 1,2% starszych uczniów, wśród których zauważalne są dysproporcje względem płci takie zachowania znacznie częściej przejawiają chłopcy niż dziewczynki.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze niezbędne jest organizowanie badań

¹ Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019, Ministerstwo Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Narkomanii, Warszawa, 2019.

² Sierosławski J., Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną, raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Warszawa 2020.

pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Urządzenia elektroniczne i internet

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez wiele godzin każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii zarówno przez dzieci, jak i osoby dorosłe, narażone są one na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od komunikatorów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia – pornografię, treści pełne przemocy, fake newsy, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego.

Jak wskazują wyniki badań, średnio 75% Polaków powyżej 15 roku życia jest użytkownikami Internetu, natomiast jego problemowe użytkowanie dotyka 0,04% tej populacji, a 1,9% osób korzystających jest zagrożonych uzależnieniem od niego. Alarmujące statystyki dotyczą w szczególności deklarowanego wieku pierwszego kontaktu ze światem wirtualnym bez nadzoru rodziców przez dzieci. Inicjacja ta odbywa się nawet w wieku 7 lat, a na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie maleje. Jednym z głównych powodów korzystania z urządzeń elektronicznych oraz Internetu ogółem jest chęć aktywności w mediach społecznościowych, które stale podnoszą swoją atrakcyjność w celu przyciągnięcia do siebie nowych użytkowników oraz większego zaangażowania tych dotychczasowych. Uczniowie w wieku 15-18 lat spędzają średnio 2-3 godziny dziennie na korzystaniu z social mediów (33,4%), natomiast co piąty nastolatek poświęca na aktywność w mediach społecznościowych znaczną ilość czasu, tj. 4-5 godzin dziennie (20,2%), co jest sygnałem wskazującym na konieczność podejmowania przez rodziców interwencji w tym zakresie i ograniczenia dostępu do Internetu. O problemie uzależnienia od urządzeń elektronicznych i Internetu stanowią również deklarowane przez nastolatków zachowania, bowiem średnio co trzeci odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfonu (29,8%) lub nie jest w stanie funkcjonować bez smartfonu (31,0%), co czwarty odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać (24,8%), a połowa korzysta z telefonu dłużej niż uprzednio zamierzała (50,2%). Ponadto problemem z jakim zmagają się młodzi ludzie są nieudane próby ograniczania czasu korzystania z urządzeń (37,9%), a także zaniedbywanie innych czynności i obowiązków na skutek Internetu (26,1%).

Biorąc pod uwagę statystyki w zakresie dostępności Internetu wśród dzieci i młodzieży niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej skierowanej na bezpieczne poruszanie się przez nie po świecie on-line oraz uświadamianie im na temat konsekwencji korzystania z nich.

Zakupy

Wśród innych zaburzeń behawioralnych wymienia się również kompulsywne kupowanie rzeczy, czyli tzw. zakupoholizm, którego skala w ostatnich latach utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. Symptomy tego zaburzenia przejawiało w 2019 roku ok. 3,7%

Polaków, którzy ukończyli 15 rok życia, a problem ten najczęściej zauważany jest wśród osób w wieku 25-34 lat, choć coraz częściej zmagają się z nim osoby w wieku 15-17 lat. Ponadto, zjawisko kompulsywnego kupowania znacznie częściej dotyczy kobiet niż mężczyzn. Należy mieć na uwadze, że rozwój Internetu, a w szczególności aplikacji mobilnych dostępnych na telefony, czy tablety znacznie ułatwił dokonywanie nieprzemyślanych i często zbędnych zakupów. Istotną kwestią związaną z kompulsywnym nabywaniem rzeczy jest dostępność do stosunkowo łatwych i powszechnych kredytów i pożyczek lub zakupów na raty, które zachęcają konsumentów do nabywania przedmiotów, których cena przewyższa ich realne możliwości finansowe.

Praca

W ostatnich latach zauważalnym i narastającym problemem behawioralnym jest podejmowanie się dodatkowej pracy oraz przejawianie braku zdolności do rozdzielenia życia zawodowego i prywatnego. Jak wynika z badań, średnio co dziesiąty Polak powyżej 15 roku życia jest uzależniony od czynności zawodowych (9,1%). Szczególnie zagrożone tym są osoby w wieku wysokiej aktywności zawodowej i wchodzące na rynek pracy, tj. między 25, a 34 rokiem życia. Jest to jedną z konsekwencji przemian społecznych i podejścia osób młodych do pracy, czyli chęci szybkiego rozwoju i idącego za tym statusu społecznego oraz większych możliwości finansowych.

Problem uzależnień dotyczy osób w każdym wieku. Zarówno uzależnienia od substancji psychoaktywnych, jak i uzależnienia behawioralne wymagają profesjonalnego leczenia. Życie z nałogiem zdecydowanie utrudnia i ogranicza życie. Lepiej jest żyć pełnią życia bez nałogów. Zamiast mody na życie wypełnione gramami komputerowymi, telefonami, papierosami, alkoholem, uznajmy modę na życie bez nałogów.

ROZDZIAŁ III

Główny cel programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii określa zakres i formę zadań realizowanych jako zadanie własne gminy. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów, a także zmniejszania rozmiarów problemów już istniejących. Program na 2025 rok jest kontynuacją wielokierunkowych działań na rzecz zapobiegania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej, rozwoju systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich bliskich oraz ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, których źródłem jest używanie w/w środków. Jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania przedmiotowych problemów i związanych z tą strefą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy.

ROZDZIAŁ IV

Zadania programu i sposoby ich realizacji

- 1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- 4) Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13¹ i 15 ustawy) oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- 6) Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.
- 7) Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wsparciem osób uzależnionych m.in. terapeutów ds. uzależnień, pedagogów i wychowawców, z zakresu realizacji programów rekomendowanych oraz rozpoznawania osób zmagających się z problemem uzależnień behawioralnych.
- 8) Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie artykułów na stronach internetowych Gminy oraz kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).
- 9) Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych i osób korzystających z niej.
- 10) Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie.
- 11) Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.
- 12) Organizowanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo, profilaktykę uzależnień od alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Zadanie te będą realizowane poprzez:

- 1) funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Sianowie realizującego zadania w gminie wg. ustalonego harmonogramu w zakresie konsultacji, motywowania do podjęcia leczenia osób uzależnionych i ich rodzin,
- 2) działalność GKRPA - podejmowanie rozmów motywacyjnych do podjęcia leczenia odwykowego przez Komisję, w tym informowanie o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii uzależnień,

- 3) współpracę z placówkami lecznictwa odwykowego, podmiotami leczniczymi, Prokuratura, Policją, MGOPS, kuratorami sądowymi i szkołami,
- 4) motywowanie i kierowanie na leczenie, udzielanie wsparcia i pomocy psychologicznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom,
- 5) realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych, min. z profilaktyki uzależnień i przemocy,
- 6) współpraca z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy dzieciom z rodzin, w których występują problemy uzależnień,
- 7) współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w szczególności zagrożonych uzależnieniami,
- 8) udział w kampaniach edukacyjnych lokalnych i krajowych,
- 9) popularyzację wiedzy na temat uzależnień i wynikających z nich zagrożeń (plakaty, prelekcje, spotkania, ulotki),
- 10) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w związku z nadużywaniem alkoholu,
- 11) zapraszanie na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie, w celu rozpoznania problemu uzależnienia w tym przeprowadzenia rozmowy motywującej do podjęcia zmian,
- 12) kierowanie do biegłych (psychiatra, psycholog), w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, narkomanii i ich finansowanie,
- 13) wspieranie i współfinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży, dorosłych (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych w ramach Projektu Dzieciak w Rodzinie) oraz wyjazdów o charakterze organizowanych na terenie tutejszej gminy,
- 14) współpraca z grupami samopomocowymi AA, ANON, udostępnienie lokalu,
- 15) działania na rzecz bezpiecznego poruszania się po drogach (m.in. kampanie społeczne, edukacja w szkołach),
- 16) prowadzenie szkoleń z zakresu uzależnień dedykowanych dla pracowników instytucji i organów administracji publicznej zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami,
- 17) rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy osobom uzależnionym,
- 18) prowadzenie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli oraz dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

ROZDZIAŁ V

Adresaci i realizatorzy programu

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców gminy a w szczególności do :

- 1) dzieci, młodzieży i ich rodziców (w tym rodzin dysfunkcyjnych),
- 2) kobiet ciężarnych i ich rodzin,
- 3) kadry pedagogicznej szkół, wychowawców, pedagogów, psychologów,
- 4) członków organizacji pozarządowych,
- 5) przedstawicieli lokalnych organizacji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- 6) osób uzależnionych/pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
- 7) lekarzy pierwszego kontaktu,
- 8) sprzedawców napojów alkoholowych,

- 9) kierowców pojazdów,
- 10) MGOPS w Sianowie,
- 11) Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Realizatorem programu jest Burmistrz poprzez następujące podmioty:

1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie,
2. Sianowskie Centrum Wiedzy,
3. Placówki oświatowe zlokalizowane na terenie Gminy i Miasta Sianów,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sianowie,
5. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Sianowie,
6. Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
7. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia,
8. Klub Abstynenta ISKRA
9. Straż Miejska, Policja,
10. NZOZ,
11. Organizacje pożytku publicznego działające na terenie Gminy i Miasta w Sianowie,
12. Kościoły, instytucje wyznaniowe,
13. Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień „ANON” w Koszalinie,
14. Inne instytucje działające w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień.

ROZDZIAŁ VI

Źródła i zasady finansowania programu

Źródłem finansowania zadań programu są środki pochodzące z opłat za korzystanie za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy. Finansową podstawę realizacji programu stanowią dochody Gminy i Miasta Sianów z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy, przewidziane w Dziale 851- Ochrona zdrowia, Rozdział 85154- Przeciwdziałanie alkoholizmowi, oraz w dziale 851-ochrona zdrowia, rozdział 85153- przeciwdziałanie narkomanii. Wszelkie zmiany w wysokości środków finansowych na realizację Programu dokonywane będą na podstawie uchwał Rady Miejskiej w Sianowie w sprawie zmian w budżecie Gminy Sianów na **rok 2025**.

ROZDZIAŁ VII

Zasady wynagradzania członków GKRPA w Sianowie

Za pracę obejmującą zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie GKRPA otrzymują wynagrodzenie zgodnie z następującymi zasadami :

1. Przewodniczącemu Komisji oraz Wiceprzewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10 % minimalnego wynagrodzenia, ustalonego w trybie i na zasadach określonych ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, zwanego dalej „minimalnym wynagrodzeniem”
2. Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 5 % minimalnego wynagrodzenia, ustalonego w trybie i na zasadach określonych ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, zwanego dalej „minimalnym wynagrodzeniem”

Wyplata za wynagrodzenie dla członków Komisji następuje z dołu na podstawie listy obecności na posiedzeniach Komisji jeden raz w miesiącu- niezależnie od ilości posiedzeń w miesiącu.

Postanowienia końcowe

Nadzór nad realizacją „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 sprawuje Burmistrz Gminy i Miasta Sianów.

Burmistrz przedkłada Radzie Miejskiej w Sianowie sprawozdanie z realizacji wykonania niniejszego Programu w terminie do dnia 31 marca 2026 roku.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania i uchwalenia gminnego programu w zakresie profilaktyki uzależnień. Zgodnie z orzecznictwem NSA z 9 stycznia 2014 r. możliwe jest przygotowanie jednego programu obejmującego przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii.

Przygotowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2024 r., określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ)¹, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji.